

Warszawa, 15 lipca 2021 r.

L.dz. 49/2021/JS

- 1) **Sz. P. Jacek Ozdoba**
Sekretarz stanu, Wiceminister Klimatu
i Środowiska
- 2) **Sz. P. Rafał Gawin**
Prezes Urzędu Regulacji Energetyki
- 3) **Sz. P. Magdalena Rzeczkowska**
Sekretarz stanu, Szef Krajowej Administracji
Skarbowej

PETYCJA

w sprawie podjęcia działań mających na celu ujednoczenie stosowania przez marszałków województw przepisów ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej względem przedsiębiorców, a także przeprowadzenie krzyżowych kontroli przedsiębiorców w oparciu o informacje dostępne organom administracji publicznej w publicznych rejestrach

zrzeszająca główne podmioty działające w produkcji i handlu paliwami ciekłymi w Polsce, zgodnie z art. 4 ust. 1 w związku z art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach¹, działając w interesie publicznym oraz członków zrzeszonych w organizacji,

wnosi petycję

w sprawie podjęcia działań mających na celu ujednoczenie stosowania przez marszałków województw przepisów ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej względem przedsiębiorców, a także przeprowadzenie krzyżowych kontroli przedsiębiorców w oparciu o informacje dostępne organom administracji publicznej w publicznych rejestrach.

¹ t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 870.

UZASADNIENIE

I. UWAGI WSTĘPNE

jako organizacja przedsiębiorców branży paliwowej zrzesza głównych producentów i importerów sektora olejów smarowych, na których ciążyą szczególne obowiązki wynikające z realizacji zapewnienia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu lub zapłaty opłaty produktowej na zasadach określonych w ustawie z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej² („**Ustawa o opłacie produktowej**”).

Od lat identyfikowane są liczne nieprawidłowości na rynku olejów smarowych, preparatów smarowych, a także olejów odpadowych. Jak wskazuje Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii w Raporcie UNGC 2020/2021³ pomimo istniejących przepisów, zgodnie z którymi tego typu oleje odpadowe powinny być poddawane regeneracji lub utylizacji w specjalnie przeznaczonych do tego instalacjach, spalanych jest rocznie kilkadziesiąt do stu tysięcy ton olejów w nieprzystosowanych do tego instalacjach grzewczych, powodując emisję bardzo toksycznych substancji dla żywych organizmów. Zwrócono również uwagę, że produkty niecałkowitego spalania zanieczyszczonych olejów w nieodpowiednich instalacjach mają wielokrotnie bardziej agresywny charakter niż powszechnie stosowane paliwa, a ich wysokie stężenia w silny sposób działają mutagennie oraz rakotwórczo, stanowiąc bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Równocześnie skala występującego problemu wskazuje, że dotychczasowe rozwiązania nie zapewniają dostatecznej zachęty dla użytkowników końcowych do zagospodarowania powstających odpadów w sposób zgodny z prawem. Nie bez znaczenia jest również fakt, że nielegalne użycie olejów odpadowych jako olejów opałowych – niezależnie od szkód dla środowiska i zdrowia ludzi – przekłada się także na wymierne straty podatkowe, m.in. z tytułu nieodprowadzonej akcyzy (rocznie szacowane ostrożnie na ponad 150 mln zł)⁴.

jest zaangażowana w prace nad reformą tego segmentu rynku. Odpowiedzią branży na identyfikowane problemy stanowi zespół zmian prawa nazywany roboczo „Pakiem smarowym”, który ma być reformą nadzoru nad rynkiem smarów i olejów odpadowych, bazujący na trzech filarach:

- a) uporządkowaniu rynku smarów poprzez objęcie wytwarzania oraz obrotu z zagranicą systemem koncesjonowania na gruncie Prawa energetycznego jako rodzaju paliw ciekłych;
- b) wdrożeniu opłaty depozytowej jako mechanizmu ekonomicznego pobudzającego zbiórkę olejów odpadowych celem ich ponownego przerobienia na bazowe oleje smarowe;

² t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1932.

³ Raport UNGC „Przeciwdziałanie Szarej Strefie w Polsce 2020/21” (dalej jako „**Raport UNGC 2020/2021**”), str. 17. Raport powstał w wyniku porozumienia ramowego UNGC Polska z: Ministerstwem Rozwoju w szczególności w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń i poprawy jakości powietrza oraz realizacji SDGs, Ministerstwem Finansów i Krajową Administracją Skarbową, w szczególności w zakresie przeciwdziałania zjawisku szarej strefie w gospodarce, w tym w gospodarce odpadowej. Raport jest dostępny do pobrania pod adresem: https://ungc.org.pl/wp-content/uploads/2021/06/Raport_Przeciwdzialanie_szarej_strefie_w_Polsce_2020_2021.pdf

⁴ Ibidem.

c) wdrożeniu powszechnych kontroli i zaostrzonych sankcji za nielegalne spalanie olejów odpadowych.

Projekt pakietu smarowego został ogłoszony w dniu 30 lipca 2020 r. przez ówczesną Minister Rozwoju jako gospodarza projektu we współpracy z Ministrem Klimatu oraz Szefową KAS. Do chwili obecnej brak jest jednak wiążących deklaracji o woli kontynuowania tego strategicznego dla rynku smarów i oleju odpadowego projektu oraz ostatecznego zakresu i kształtu tej reformy. Choć należy również zauważyć ponowienie przez Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii – Jarosława Gowina na łamach Raportu 2020/2021 opublikowanego w dniu 21 czerwca 2021 r. deklaracji kontynuacji prac nad projektem.

Choć – jak wskazano powyżej – **potrzeba reformy rynku olejów smarowych i olejów odpadowych wydaje się być nieodzowna i nagła, to w oczekiwaniu na zmiany legislacyjne, w ocenie konieczne są pilne działania mające na celu spójne egzekwowanie przez marszałków województw aktualnie obowiązujących przepisów prawa Ustawy o opłacie produktowej, w tym wykorzystanie danych gromadzonych w publicznie dostępnych rejestrach takich jak Baza danych o odpadach, Rejestr podmiotów przywożących czy Centralny Rejestr Podmiotów Akcyzowych do kontroli krzyżowych obowiązków wynikających z tejże ustawy.**

II. ROZBIEŻNOŚCI W STOSOWANIU PRZEPISÓW PRAWA PRZEZ MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW

W październiku 2019 roku . . . wystąpiła z petycją do marszałków województw w sprawie podjęcia stałych działań kontrolnych w zakresie wypełniania przez podmioty przywożące smary do Polski w rozumieniu ustawy – Prawo energetyczne obowiązku odzysku i recyklingu, o którym mowa w Ustawie o opłacie produktowej. Odpowiedzi, które zostały przesłane do . . . , wykazały rozbieżności w stosowaniu przepisów Ustawy o opłacie produktowej od kwestii zasadniczych takich jak właściwość marszałka do rozpatrzenia petycji bądź jej brak poprzez dalece rozbieżną interpretację przepisów prawa w zakresie możliwości porównywania danych zgromadzonych w publicznie dostępnych rejestrach takich jak rejestr podmiotów przywożących oraz baza danych o odpadach. **Dlatego w obecnym stanie prawnym, . . . identyfikuje potrzebę wypracowania jednolitych wytycznych kontroli obowiązków wynikających z Ustawy o opłacie produktowej w celu ujednoczenia w skali całego kraju różnego podejścia poszczególnych marszałków województw kontrolujących na obszarze swojej jurysdykcji realizację obowiązków odzysku i recyklingu olejów smarowych i preparatów smarowych wprowadzanych na rynek lub zapłaty opłaty produktowej.**

III. POTRZEBA SKORELOWANIA SYMBOLI PKWiU Z KODAMI CN NOMENKLATURY SCALONEJ

Jedną z kluczowych niespójności zidentyfikowanych w odpowiedziach marszałków województw na petycję . . . , o której mowa w pkt II powyżej, jest skrajnie różna interpretacja przepisów Ustawy o opłacie

produktowej w zakresie produktów objętych obowiązkami wynikającymi z tejże ustawy w porównaniu do obowiązków wynikających z Prawa energetycznego. Obie te ustawy mimo, że odnoszą się często do tych samych grup produktowych to jednak posługują się odmiennymi systemami klasyfikacji. Obecnie poszczególne grupy produktów określone są w załączniku nr 4a do Ustawy o opłacie produktowej jedynie poprzez symbole PKWiU. Celem zapewnienia spójności stosowania przepisów prawa oraz samego systemu regulacji dotyczących rynku produktów smarowych – olejów smarowych i preparatów smarowych oraz odpadów z tych produktów konieczna jest zmiana w tym zakresie. W ocenie członków POPiHN konieczny jest jeden katalog smarów zbudowany w oparciu o systematykę produktów smarowych z Nomenklatury Scalonej (kody CN) ustanowionych Rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (z późn. zmianami) w miejsce bądź obok całkowicie odrębnej i przez to niefunkcjonalnej systematyki PKWiU. Kody CN są powszechnie używane do celów podatkowych oraz do celów regulacyjnych (koncesyjnych). Taka zmiana pozwoliłaby na stworzenie jednolitej, spójnej bazy informacji, który umożliwiłaby sprawną weryfikację wypełniania obowiązków ciążyących na podmiotach zobowiązanych. Ponieważ zmiana załącznika do ustawy wymaga nowelizacji Ustawy o opłacie produktowej konieczne wydaje się zapewnienie źródła wiedzy dla marszałków województw o korelacji poszczególnych kodów tak, aby można było stosować te przepisy prawa w sposób jednolity we wszystkich województwach.

„ZAŁĄCZNIK Nr 4a

POZIOM ODZYSKU I RECYKLINGU ODPADÓW POWSTAŁYCH Z PRODUKTÓW

Poz.	Odpady powstałe z		Poziom w %	
	rodzaj produktów	Kod CN	odzysk	Recykling
1	2	3	4	5
1.	Oleje smarowe oraz pozostałe oleje otrzymane z ropy naftowej, preparaty z ciężkich frakcji, gdzie indziej niesklasyfikowane,	2710 19 71- 2710 19 99, 2710 20 90	50	35
	z wyłączeniem:	z wyłączeniem:		
	Oleje smarowe do przeprowadzania przemian chemicznych innych niż proces specyficzny	2710 19 75		
	Parafina ciekła	2710 19 85		
	Mieszanki olejowe do obróbki metali, oleje zapobiegające przyleganiu do form, oleje antykorozyjne	2710 19 91		
	Oleje smarowe pozostałe oraz pozostałe oleje, jeżeli są przeznaczone do produkcji olejów smarowych, lub preparatów smarowych	2710 19 99, 2710 20 90		
2.	Preparaty smarowe, dodatki, środki zapobiegające zamarzaniu	3403,	50	35

	z wyłączeniem:	z wyłączeniem:		
	Preparaty smarowe – wyłącznie smary plastyczne Środki przeciwskutkowe, dodatki do olejów mineralnych i produkty podobne Środki zapobiegające zamarzaniu i gotowe płyny przeciwoblodzeniowe	3403 3403 3403		
3.	Opony pneumatyczne z gumy, nowe, w rodzaju stosowanych w samochodach osobowych	4011 10 00	75	15
	Opony pneumatyczne z gumy, nowe, w rodzaju stosowanych w motocyklach i rowerach	4011 40 00 4011 50 00	75	15
	Opony pneumatyczne z gumy, nowe, w rodzaju stosowanych w autobusach, samochodach ciężarowych i samolotach	4011 20 10 4011 20 90 4011 30 00	75	15
	Opony pneumatyczne bieżnikowane z gumy	4012 11 00 4012 12 00 4012 13 00 4012 19 00	75	15

IV. POTRZEBA KRZYŻOWEJ KONTROLI INFORMACJI DOSTĘPNYCH W PUBLICZNYCH REJESTRACH

Na przestrzeni ostatnich lat w Polsce zostały utworzone różne rejestry publiczne gromadzące informacje o przedsiębiorcach oraz ich działalności gospodarczej w odniesieniu do konkretnych obowiązków administracyjnoprawnych. Niejednokrotnie porównanie danych w tych rejestrach pozwala zidentyfikować nieprawidłowości. W ocenie spójne egzekwowanie przez marszałków województw aktualnie obowiązujących przepisów prawa Ustawy o opłacie produktowej powinno być krzyżowo weryfikowane z informacjami dostępnymi w publicznie dostępnych rejestrach takich jak Baza danych o odpadach, Rejestr podmiotów przywożących czy Centralny Rejestr Podmiotów Akcyzowych.

W naszym przekonaniu realizacja postulatu zawartego w niniejszej petycji pozwoli w prosty sposób za pomocą środków dostępnych w aktualnie obowiązujących przepisach dokonać weryfikacji wywiązywania się z obowiązków przez przedsiębiorców, którzy w obszarze gospodarki olejami odpadowymi są istotną grupą podmiotów, a od których zależy prawidłowa gospodarka olejami zużyтыми. W konsekwencji mogłoby się to przyczynić bezpośrednio do zwiększenia poziomu odzysku olejów zużytych oraz zlikwidowania zjawiska szkodliwego spalania czy innego nielegalnego sposobu pozbywania się olejów zużytych jak wylanie ich do gleby czy wód.

a) Rejestr podmiotów przywożących

Prezes URE prowadzi rejestr podmiotów przywożących w postaci elektronicznej. Rejestr podmiotów przywożących zawiera m.in.: oznaczenie podmiotu przywożącego, informacje o rodzajach paliw ciekłych

będące przedmiotem przywozu, informacje o rodzajach i lokalizacji infrastruktury paliw ciekłych wykorzystywanej przez podmiot przywożący, wskazanie przeznaczenia przywożonego paliwa ciekłego, a także wskazanie planowanej daty rozpoczęcia działalności polegającej na przywozie paliw ciekłych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Aktywów Państwowych z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego wykazu paliw ciekłych, których wytwarzanie, magazynowanie lub przeładunek, przesyłanie lub dystrybucja, obrót, w tym obrót z zagranicą, wymaga koncesji oraz których przywóz wymaga wpisu do rejestru podmiotów przywożących wpisu do rejestru podmiotów przywożących wymaga przywóz paliw ciekłych oznaczonych kodami CN w grupie produktowej smarów: 2710 19 71, 2710 19 75, 2710 19 81, 2710 19 83, 2710 19 85, 2710 19 87, 2710 19 91, 2710 19 93, 2710 19 99, 2710 20 90, 3403 19 10, 3403 19 20, 3403 19 80.

b) Centralny Rejestr Podmiotów Akcyzowych

Od 1 lutego 2021 r. dotychczasowe rejestry podmiotów akcyzowych prowadzone przez naczelników urzędów skarbowych zastąpił Centralny Rejestr Podmiotów Akcyzowych. Oznaczało to rezygnację z papierowych zgłoszeń rejestracyjnych i większe bezpieczeństwo w obrocie gospodarczym wyrobami akcyzowymi. Nowe zasady rejestracji w podatku akcyzowym wprowadziła ustawa z 10 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw. Centralny Rejestr Podmiotów Akcyzowych prowadzony przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu zastąpił lokalne rejestry prowadzone przez naczelników urzędów skarbowych. Centralny Rejestr Podmiotów Akcyzowych pozwala sprawdzić czy kontrahenci, którzy uczestniczą w wysyłce i odbiorze towarów akcyzowych, są zarejestrowani i tym samym zmniejsza ryzyko współpracy z nieuczciwym partnerem biznesowym. Rejestracji należy dokonać przed podjęciem działalności gospodarczej w akcyzie lub przed pierwszym nabyciem przeznaczonych do zużycia wyrobów akcyzowych zwolnionych od akcyzy. Rejestracji należy dokonać przed podjęciem działalności gospodarczej w akcyzie lub przed pierwszym nabyciem przeznaczonych do zużycia wyrobów akcyzowych zwolnionych od akcyzy.

c) Baza danych o odpadach

Baza danych o odpadach (dalej również jako „**BDO**”) stanowi elektroniczny system ewidencji odpadów. Wytwórcy odpadów prowadzący ewidencję są zobowiązani do posiadania wpisu w BDO w zakresie swojej działalności, a brak wpisu uniemożliwia legalne prowadzenie odbiorów odpadów oraz wystawiania i potwierdzania KPO (kart przekazania odpadów). Baza pozwala na kompleksowe gromadzenie i zarządzanie informacjami dotyczącymi gospodarki odpadami oraz zapewnia jej użytkownikom w pełni elektroniczną realizację obowiązków związanych z posiadaniem odpadów.

Rejestr zawiera szereg danych dotyczących przedsiębiorców od danych identyfikacyjnych poprzez – w odniesieniu do Ustawy o opłacie produktowej – informację o sposobie wykonania obowiązku zapewnienia odzysku, a w szczególności recyklingu, odpadów powstałych z produktów, nazwę i numer rejestrowy organizacji odzysku, która przejęła obowiązek zapewnienia odzysku i recyklingu odpadów powstałych z produktów, o ile została zawarta umowa z organizacją odzysku.

W związku z powyższym, postulujemy pilne podjęcie działań mających na celu ujednoczenie stosowania przez marszałków województw przepisów Ustawy o opłacie produktowej, a także przeprowadzenie krzyżowych kontroli w oparciu o informacje dostępne organom administracji publicznej w publicznych rejestrach. Różna interpretacja przepisów prawa w zależności od województwa jest w ocenie . . . trudna do zaakceptowania.

Z wyrazami szacunku,

Prezes-Dyrektor Generalny
/podpisane cyfrowo/

Do wiadomości:

Sz. P. Jarosław Gowin – Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rozwoju, Pracy i Technologii,

Sz. P. Paweł Cieńko – p.o. Głównego Inspektora Ochrony Środowiska

